Ч. 182 (11.473). Львів, пятниця 16. серпня 1929. [illegible] ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Меншости і „меншости".

Львів, 15. серпня 1929.

На час між 26. і 28. серпня ц. р. заповіджений черговий конгрес національних меншостей у Женеві. Що це за конгрес і яка його ціль — це загально відоме. Організатори тих конгресів, представники дійсних національних меншостей у поодиноких державах, бажали при їх допомозі повести зорганізовану боротьбу за права національних меншостей. Але саме тому, що ця боротьба велась виключно в межах обовязуючих досі т. зв. міжнародніх трактатів про охорону національних меншостей, іншими словами тому, що ця боротьба зводилась до праці в напрямі дотримування і респектування названих трактатів поодинокими державами, остали поза рямками женевських конгресів ті недержавні народи, що хоч і входять силою факту до чужих національно держав, то на заселюваних собою територіях творять великі національні більшости.

І хоч ці конгреси не мали фактично ніякого впливу на поправу долі національних меншостей в поодиноких державах, то всеж вони вспіли набути для себе деякий моральний авторитет у політичному світі. Тому не диво, що заінтересовані в меншостевій проблемі держави почали вживати всяких заходів на те, щоби ці конгреси опановувати своїми впливами та проводити на них свої політичні тенденції у справах трактування національних меншин і їх прав та тим самим зеднувати світову політичну опінію для себе і своєї національної політики. Одною з таких держав є Польща. У ній національне питання стоїть незвичайно гостро. І тому їй все залежало дуже на тому, щоби женевські конгреси не поширили програми своєї праці та не пішли по лінії політичних прямувань тих недержавних народів, які становлять на своїх територіях більшість. А в Польщі саме такі „меншости" переважають.

Коли на минулорічному конгресі явилася делегація українців з Польщі, що досі брали участь у конгресах тільки в характері обсерваторів, і зголосила свою активну участь у женевських працях з тим, щоби вони поширили програму своєї діяльности в напрямі боротьби за повне здійснення права на самовизначення народів і тим самим за ревізію мирових договорів, то це відразу вивело з рівноваги всіх тих, що державно сильно розпухли і що не мали ні чистої совісти ні чистих рук у національних справах. Під їх впливом повстала на конгресі невеличка опозиція т. зв. легалістів, що незвичайно „щиро" респектують мирові договори і трактати про охорону прав типових, розсіяних на чужій території національних меншостей, або іншими словами, опозиція беззастережних приклонників політичного „статус кво" в Европі. Провідниками „опозиції" стали поляки з Німеччини. Опозиція з конгресу сецесіонувала і почала організувати свою власну меншостеву установу. Цього року її організаційні заходи виялися в конкретні форми, а саме: в Німеччині повстав під проводом польської меншости „Союз національних меншостей у Німеччині", що відбув дня 4. серпня свій з'їзд. До того союзу ввійшли крім поляків з Німеччини, ще й німецькі данці, лужицькі серби, німецькі литовці та фризи. В з'їзді взяли участь представники світової преси, спеціяльно на нього запрошені, та інші гості. Довідуємося, що були на ньому в характері обсерваторів і представники російської меншости в Польщі б. пос. Серебренніков і „редактор еженедѣльника „Земля и Воля", виходящого на галицко-русском нарѣчіи, г-н Юрчакевич из Львова" (так пише про цього представника „русскої" меншости в Галичині якийсь Волковиский у ризькій російській газеті „Сегодня"). Крім того були там ще й такі „обсерватори" як чехи з Австрії.

Вже список учасників і гостей цього меншостевого з'їзду в Берліні каже сам собою богато про його завдання. На підставі цього самого можна легко додуматися, чому цей з'їзд відбувся саме з початком серпня, отже недалеко перед заповідженим конгресом національних меншостей у Женеві. Щож рішив берлінський з'їзд? Берлінський з'їзд приняв перш за все принципіяльну деклярацію в справі національно-меншостевої проблеми, доволі довгу та обширну. Цю деклярацію постаралися організатори з'їзду негайно розповсюднити в світовій пресі. З великою й особливою приємністю занялася її популяризацією, очевидно, й польська преса. Вона її не тільки опублікувала, але й заосмотрила відповідними коментарями, з яких ясно пробивається тенденція доказати, що цей з'їзд поставив проблему національних меншостей на єдино-доцільний та справедливий і розумний шлях.

На початку цієї деклярації читаємо: „Засоби розвязання проблеми т. зв. національних меншостей прямують двома окремими шляхами до засадничо ріжних цілей. Одна розвязка має бути осягнена дорогою правно-державної і правно-міжнародньої зміни істнуючого стану річи. Друга — має бути осягнена еволюційним шляхом у рямцях істнуючого „статус кво". Союз національних меншостей у Німеччині і симпатизуючі з ними національні групи европейських держав репрезентують другий напрям, вірючи, що будуть у силі осягнути мирну розвязку проблеми т. зв. національних меншотсей і що для своїх прямувань найдуть підтримку з боку европейської культурної суспільности".

Вже наведеного булоб досить, щоби збагнути, хто кермує тими меншостями, і кому залежить на тім, щоби вони в Берліні ставили справу так, як вона поставлена. Та це ще не все. Для нас ще цікавіше, як і якими конкретними засобами берлінський з'їзд представляє собі розвязку меншостевої проблеми. Про ті засоби говорить теж ця деклярація, але про них завтра.

Гаське напруження тріває далі.

Париська преса повідомляє, що делеґації чотирьох великих держав — Франції, Італії, Японії та Бельгії рішили не робити жадних уступок Сновденові і настоювати на незмінности пляну Юнга. Справоздавець газети „Петіт Парізіен" повідомляє, що це рішення ухвалено на окремому засіданні, яке відбулося в мешканні бельґійської делеґації. В засіданні взяли участь три бельґійські делеґати — Жаспар, Гіманс і Утар, французькі міністри Шерон та Люшер, італійський делеґат Тіреллі та японський делеґат Адачі. Лише в справі німецьких товарових достав рішено зробити уступку Англії, особливо в справі достави вугля.

З другого боку Мекдональд дав пресі таку характеристичну заяву: „З огляду на загально поширені на континенті заяви, що Сновден робить лише блеф, я бажаю вияснити, що всі ми підтримуємо його твердження, що Англія не хоче перебирати на себе несправедливих тягарів".

Рівночасно опубліковано також заяви Льойда Джорджа та Черчіля, в яких вони цілковито одобрюють становище Сновдена й висловлюють надію, що він твердо витримає на ньому. Льойд Джордж пише дослівно: „Сновден говорить за всю країну і за всі партії, коли каже, що Англія не може принести ніяких нових жертв при полагодженні репараційної проблеми". В цьому дусі пише також уся англійська преса. Це зазначує і Мекдональд у своїй телеграмі, яку він вислав до Сновдена. Він пише: „Всі партії та групи країни без винятку підтримують Ваше становище. Кожна ґазета стоїть за Вами, і всі партії парляменту теж підтримують Вас. Наше дотеперішне поведення в справі заведення нового ладу в Европі на основі доброї волі доказує, що ми бажаємо, щоби конференція мала успіх як у справах політичних, так і фінансових. Одначе ми вже осягнули границю несправедливого поділу тягарів".

Дуже цікаві виводи газети „Манчестер Гвардіян" про французьку політику в звязку з окупацією Надренії. Газета пише, що на будуче Франція вже не зможе цією окупацією робити вимушення та торги. Вона вже не зможе змушувати Німеччину до підвищення виплат, не зможе довести до заключення Льокарна на сході, не зможе перешкодити злуці Німеччини з Австрією".

Австрія та її залізниці.

Відень, 10. серпня 1929.

Невелике було число природних богацтв, що лишились по нещасній війні при новоутвореній австрійській республиці. Та один з найважніших скарбів Австрії таки при ній залишився. Це незвичайно гарні її літниска, курорти і взагалі красота її гір та альпейських долин. Таким чином мала республика майже предистинована булаб до того, щоб бути другою Швайцарією в Европі.

Що це не сталось зараз по війні, були дві головні перепони: відсутність такої високо розвиненої готелевої індустрії, як у Швайцарії, а на другому місці дезорганізація австрійських залізниць. Одначе кожному, хто відвідував Зальцкаммерґут, Каринтію, Тироль або інші австрійські літниска, впадало в очі, що в останніх роках багато тут вже поліпшилось. У курортах Австрії, що мають міжнародню славу, як Гастайн, Ішль, Авсе, Баден, Семерінг, Галь, місцевости над озером Вертер (Вертер-зее) і т. д. основано богато нових готелів, будинків, віль, купелевих пляж, то-що. Крім цього всюди вже уживають електрики, наладжено густу сіть автобусових ліній та заведено всі можливі вигоди для публики. А за кілька літ напевно й австрійські літниска будуть на такому рівні, як швайцарські чи інші европейські.

Тільки одно ще відстає від вимог модерного туристичного руху — це австрійські залізниці. Хоч зараз по війні зачалася з великим шумом електрифікація декількох залізничих шляхів Тиролю та Горішньої Австрії, хоч число поїздів мало-що менше, як перед війною, то всеж таки бракує одного: рішучого кроку до модернізації, пристосовання до найновішого стану не тільки залізничої техніки, але також до теперішнього, а не передвоєнного рівня людського життя й культурних вимог нинішньої людини. На жаль, відвічальні фактори австрійських державних залізниць саме цього не могли досі або не вміли перевести, так, що міжнародня публика (а навіть ті врештою нечисленні горожани Польщі, котрим леґальною чи нелеґальною дорогою удалось видістати заграничний пашпорт) звичайно тільки переїздже через Австрію, не задержуючись тут довше.

Перестарілий рух на залізницях Австрії є також причиною, що чимраз більше конкуренції залізницям роблять ріжні автобусові лінії, що чи як приватні, чи як власність поштової управи курсують зі значно більшою точністю, є чистіші та звичайно далеко не так переповнені, як поїзди австр. залізниць. І що думаєте: як лідера австр. залізниць гадають дати собі раду з конкуренцією автобусів? Кожна практично думаюча людина представлялаб собі, що таким способом, що й залізниці старалисяб через дешеві ціни і вигідну та скору комунікацію відзискати назад автобусову публику. Але де там! Генеральна дирекція залізничих шляхів не старається поліпшити руху на своїх лініях, загрожених конкуренцією автобусів, а зате хоче монополізувати ще більше, як дотепер, рух на всіх можливих шляхах. А це робить так, що й залізниця старається про автобусові концесії. А де такі концесії даються приватним підприємцям, там генеральна дирекція залізниць впливає на те, що концесіонерам не вільно брати дешевших цін, як залізниці. Так виглядає в Австрії „служба для публики".

Этого одного прикладу видно, що сама генеральна дирекція залізниць у Відні повна зневіри в можливість по[illegible] теперішний сумний стан

повіреного собі підприємства. Коли ж спитатися, чому воно так, то відповідь буде та, що перш усього треба б виелімінувати дві головні хиби-пошести з австр. залізниць, а саме: політиканство та непотизм.

Політиканство довело до того, що головну ролю на залізницях грають не старші, досвідчені урядовці чи директори, але заступники персоналу. Останні, звичайно соціялісти найрадикальнішого кольору, заповнили і так аж надто густі ряди залізничників лавою своїх партійників, а самі (а є їх тисячі) — вільні від служби — займаються тільки „заступством персоналу“, одержуючи повну платню від залізниці та ще й порядні „ґратифікації“ з обовязкового оподаткування всіх залізничників на удержання того „заступства“. Ніхто не може бути принятий, віддалений, перенесений, караний чи пенсіонований проти волі цього „заступства“, а ґенеральна дирекція не відважиться зробити просто нічого без порозуміння й апробати „заступників“. Отже не диво при такій господарці, що 99.9 проц. пасажирів 1-ої кляси, 85 проц. другої та 60 проц. третої — це залізничники (включно з їх жінками, дітьми, внуками, прадідами, любовницями і т. д.), що їдуть зовсім безплатно, або такі особи, що Бог один відає, з яких причин, мають якусь знижку... При тому всі, що сяк-так „тримають себе“, не їдуть уже третьою, а щонайменше другою клясою, відбираючи місце особам, що заплатили цілий білет. Такі нехай стоять на коридорах!

Непотизм — це знова інша справа. Як відомо, щоб вийти з вічного дефіциту австрійських державних залізниць, поставлено їх на „комерційну плятформу“. Зорганізовано окреме підприємство на лад акційного товариства під назвою „Естеррайхіше Бундесбанен“ з управою (Фервальтунґсрат), ґенеральною дирекцією, кількома дирекціями, лавою президентів, ґенеральних директорів, директорів, інспекторів, надінспекторів, ґенеральних інспекторів та Бог зна яких ще високих чинників. Так на місце бувшого староавстрійськокого міністерства залізниць та руху „урядує“ тепер ціла плеяда ріжних урядовців ґенеральної дирекції, творячи цілу ієрархію. Як потрібно десь на шляху нового цвяха, то про це рішає 10 інстанцій після тримісячного діловодства, так, що як прийде дозвіл на закупно того цвяха, то вже потрібний не один цвях, а ціла шина. Подібно мається справа і зі службовою ношею для залізничників (за яку платить 2/3 сам залізничник, а 1/3 залізниця, котру видається їм аж по 3—4 інстанціях, коли ноша вже в половині зіпсута наслідком довгого лежання.

Звязана з тим непотизмом, на жаль, і найважніща справа австрійських залізниць, справа незвичайно важна для господарства цілої Австрії: це справа електрифікації залізничих шляхів. Кожний, хто подорожував через Швайцарію, знає, яку приємність представляють електричні машини, в яких нема й сліду бруду з вуглевих паровозів. Але крім огляду на більшу приємність для подорожуючого, відома річ, що як колись Швайцарія, так і Австрія тратить великі щорічно великі міліони на закупно вугілля для залізниць, хоч водяної енерґії для роздобуття електричної сили в Австрії, подібно як у Швайцарії подостатком. Правда, часть особливо гірських залізниць Австрії в останніх часах зелектрифіковано, як прим. головну лінію Бреґенц—Інсбрук—Заальфельден, Куфштайн—Бреннер, Атнанґ—Штайнах—Ірдінґ (Зальцкаммерґут), Санкт Пельтен—Марія Цель і ін. Вибудована буде ще електрична інсталяція для лінії Зальфельден—Зальцбурґ, але продовження тої лінії, зі Зальцбурґу до Відня, хоч який великий там рух, зелектрифіковане покищо не буде. Кажуть, що найбільше впливовий ґенеральний директор залізниць Фест (Фоест), котрий біля себе признає ще тільки шефа персонального заступства, со.-дем. посла Томшіка, рішучий ворог електрифікації. Але кажуть також, що дехто з президії посередно заінтересований у тому, щоб певні чеські вуглеві фірми не тратили дотеперішних великих достав вугілля для австрійських залізниць... Так проти волі величезної більшости цілого австрійського населення, що ясно бачить усі вигоди з дальшої електрифікації для Австрії, ті панове, що панують в австрійському залізничому царстві, рішили по староавстрійському звичаю в теперішньому ладі „фортвурстельн“. Замісць модернізації залізничого руху на ширшу скалю, вони замовляють тільки нові великі парові льокомотиви (з котрих перша, що її гордо назвали „найбільшою в цілій Европі“, зараз при першій чи другій їзді мала більший карамболь) і обіцюють подорожним поспішних поїздів таку епохальну річ, як — ручники в тоалетах..

Віденець.

Перед сесією Ліги Націй.

Гендерсон буде головою англійської делеґації в Лізі Націй.

Офіціяльно оповіщено, що міністр закордонних справ Гендерсон буде головою англійської делеґації підчас найближчих зборів Ліги Націй. Мекдональд приїде на наради на кілька днів і дасть на пленарних зборах справоздання про стан переговорів про розброєння.

Революція в Венезуелі.

До Ню-Йорку надійшли вістки з Каракас, що революціонери в Венезуелі намагалися опанувати місто Кумана, але потерпіли при тому цілковиту невдачу. Уряд Венезуелі оголосив комунікат, в якому підтверджує, що проби опанувати місто Кумана закінчилися смертю двох провідників революції та що ціле революційне військо піддалося урядові. В бою згинув ґенерал Еміль Фернандес провідник правительственних військ.

Комунікати, питання і відповіди.

(Від нашого кореспондента.)

Трепор (над Ляманшом 10. 8.) 1929.

I.

Комунікати про конференцію в Гаазі сьогодні дуже песимістичні. Вже говорять про можливість зриву, вже шукають винованика. Останнього не важко знайти — це британський міністр скарбу Сновден. З мало таєною ненавистю говорять про цього робітничого (в ріжних модному жарґоні можна би сказати: „трудового“ — від російського слова „труд“, яке по російськи значить стільки, що наша „робота“ чи „праця“, коли тимчасом наш „труд“ значить щось інше) міністра. Одначе не треба думати, що ненависть цю викликала щойно тільки роля Сновдена на гааській конференції: велика більшість французької преси була б радше вдоволена зривом і поворотом до пляну Доза, кориснішого Франції від пляну Йонґа. Не злюблюють тут Сновдена тому, що вважають його „зажертим“ франкофобом і „гарячим“ германофілом. Інша річ, що ні цієї „зажертости“, ні цієї „гарячости“, ні навіть цих фобств і фільств не варто поважно брати. Сновден — просто британський соціяліст і пацифіст і хотів би якнайшвидше покінчити окупацію Надренщини: відтак і сердитість.

Можна собі уявити, що зривом конференції і відложенням евакуації Надренщини до пізнішого часу радувалисяб не тільки націоналістичні кола Франції, а й цілісінька Варшава. Бо junctim між евакуацією і якимись забезпеками теперішніх західних кордонів Річипосполитої досі не вдалося здійснити.

І ледви, чи воно колинебудь дасться здійснити.

II.

Комунікат з гааської конференції, яка мав „ліквідувати“ війну, сьогодні, як сказано, мало надійний. Чи буде надійний завтра? — питається один літературний тижневик, який тільки що вийшов з друку, і пригадує, що саме завтра буде 15 років тому, коли появився у Франції перший урядовий комунікат французької військової команди про стан воєнних операцій.

Текст того звідомлення, з дати 11. серпня 1914 року ось який:

„Протягом останньої ночі дуже значні німецькі сили наступили на передні сторожі французькі, які висунулись були на Мюлюзу (Альзасія). Супроти цього наступу комендант французьких військ покинув Мюлюзу і зібрав свої сили трохи дальше взад на становищах, на яких він спинив ворожу офензиву чисельно переважаючу“.

Як бачите, є вже в цьому першому звідомленні і „переважаючі сили“ і відворот на „становища“ — задні, правда, та ліпші.. Кілько таких і їм подібних висловів начиталися ми були

М. ВОЗНЯК.

ФРАНКОВІ „ТРИ КНЯЗІ НА ОДИН ПРЕСТІЛ“.

В 5. ч. „Друга“ з 13. березня 1876 р. заповіджено дві аматорські драматичні вистави. Для цієї теми цікава перша з них, із 21. березня. Побіч одноактової комедії „Лікарі по неволі“ мали відіграти аматорські сили також триактову історичну драму Івана Франка „Три князі на один престіл“.

Вистава відбулася дійсно назначеного дня, а саме в салі товариства „Фрозіни“ у готелі Жоржа. Про неї подало „Слово“ в ч. 30. з 23. березня ось-яку новинку: „На аматорську театральну виставу, що її уладили позавчора ввечері в салі товариства Фрозіни члени „Академического Кружка“, прийшла нечисленна наша публіка. Гра аматорів звичайно не оцінюється, а ми запишемо тільки, що в осіб, які грали, помітна була й добра воля, та й грали всі незле. Якщо дд. члени „А. Кружка“ задумувалиб ще уладити виставу цього роду, то ми позволилиб собі порадити їм, щоб для цієї цілі вибирали короткі народні штуки та якусь так само коротку й легку комедійку. Тоді буде дуже легко постаратися про костюми, а аматорам-артистам буде легко відіграти ролі такого роду й швидко скінчити“.

Трохи ширше написав про виставу „Друг“ в 6. ч. з 27. березня, а саме ось-що: „Аматорська вистава, що її уладило наше Товариство 9. (21.) ц. м., не зовсім повелася. Завеликі були трудності уладження, а наша львівська П. Т. публіка, що ясніла відсутністю, забадужа, щоб результат міг випасти світлий. Передівсім треба піднести ту обставину, що шан. дирекція польського театру відмовилася навіть за гроші визичити костюмів до історичної драми „Три князі на один престіл“, що для цього треба було їздити до Золочева до благородної дівиці Романовичівни, яка радо віддала в розпорядок свої, хоча до цієї драми не конче відповідні костюми та якій за добру волю складаємо всенародно й щиро наше спасибі. Гра аматорок і аматорів, зокрема в „Лікарях по неволі“, випала вдатно; за те в другій штуці було видно зneохочення тих, що грали, мабуть із причини малочисельности глядачів, — що саме й спонукало їх пропустити багато уступів. „Хор вояків“ у першій дії (музика Д. Матюка) представлявся гарно. Щодо самої драми — то можнаб молодому авторові закинути деякі її хиби й невиkінченість, зокрема ж мало акції. Нарешті уважаємо приємним для себе обовязком подякувати благородним дівицям аматоркам, що не жаліли часу й праці, за їх щирий труд коло вистави“.

Франко був тоді студентом першого року фільософії на львівському університеті. Але його драма була ще гімназійним плодом. Написав він її 1. до 7. грудня 1874 р., коли був учеником восьмої гімназійної кляси в Дрогобичі.

Записавшися в осені 1875 р. на львівський університет, вступив Франко в члени студентського товариства „Академический Кружок“, привабленний туди тією обставиною, що воно видавало свій орган „Друг“, а він уже від 1874 р. містив у ньому вірші й листувався з його редакцією. „Друг“ видавався етимольоґічним правописом і „язичієм“, і ось Франко, що в попередніх роках, 1872 й 1873, писав свої письменські спроби фонетичним правописом, почав із початком свого співробітництва в „Друзі“ уподібнювати свій правопис до правопису „Друга“, як свідчить автограф — чистопис драми Франка „Три князѣ на одинъ престолъ“.

Ця драма не перша й не одинока драматична спроба Франка з часу гімназії. З його передмови до черновецького видання „Петріїв і Довбущуків“, написаної 31. жовтня 1910 року, відомо, що одну комедійку з драматичних спроб він вислав Білоусові до Коломиї. Драматизував навіть шкільні задачі. Мабуть у пятій або шостій класі крім ріжних драматичних плянів написав по польськи віршовану драму „Юґурта“, як шкільну задачу для професора Петра Парилляка, а також уривок драми „Ромуль і Рем“ німецькими віршами як шкільну задачу для професора Рішки. В тому самому зшитку, де збереглися „Три князі“, йдуть по них два акти й початок третього пятиактової драми „Славой и Хрудошь“, основаної на мотивах Короледворського рукопису, що його переклав Франко в цілости.

З згаданої вже передмови Франка довідуємося, що його драму виставили аматори-студенти в перерібці Михайла Вагилевича. Перерібка мені не відома, а доступний тільки оригінал із 1874 р. В останньому нема напр. хору вояків у першій дії, про що згадала замітка „Друга“ про виставу.

Порада аматорам у новинці „Слова“ вибирати короткі народні штуки для вистави, щоб їм легко було відіграти ролі й швидко скінчити виставу, видно, подиктована протягненням вистави до пізньої пори. Можна догадуватися, що спричинила те часта зміна сцени. Перша сцена першого акту уявляє собою покрите трупами поле битви, друга одну кімнату в домі Хрудоша, третя ліс, іншу кімнату в тому самому домі, четверта ліс із скелями й руїнами старого замку, а пята середину печери. З сімох сцен другого акту в першій маємо табор, у другій печеру, в третій знову табор, у четвертій шатро, в пятій відкрите місце, в шостій ліс, а в сьомій гористу околицю. А з пятьох сцен третього акту в першій мають га-

1914—1918 в комунікатах, виданих по тому боці фронту! Згодом уже нікого вони не могли підцурити — всі навчилися були розшифровувати справжній зміст зпід словесної обслони. Але спершу на початку війни? Пригадайте собі тільки, як в дні захоплення Львова російським наїзником австро-угорський комунікат потішав цілу монархію заявою, що „погода прегарна" і що „сонце світить ясно"? Ми, утікачі зі Львова, дріжучи читали ці обявлення і заходили собі у голови, що вони справді означають — щось добре, чи може недобре...

Тай чи пригадуєте собі, що німецький воєнний комунікат так зручно затопив у двозначних словах факт німецького погрому над Марною (початок вересня 1914), що про цю рішаючу подію горожани осереднього союзу одні дізналися тільки через два роки, а другі тільки після війни?

III.

Вчора вечером, у ширшому французькому товаристві, сидячи над морем перечитували ми газетну новинку про тих 54 питань, які Едізон поставив америк. кандидатам до наслідства після нього. Французи слухали і відповідали з місця, очевидно тільки на питання загальні, не спеціяльно математичні або фізичні. Маю враження, що варто записати декілька з тих спонтанічних відповідей: це дрібний причинок до пізнання французької духової формації у відріжненні до формації американської. Ось зразки (спершу питання, потім відповідь):

— Чи ви посвятили би кохання, честь, любов власну або добру славу, в користь успіху? — питається Едізон, а в мить відповідає йому француз:

— Ні, бо успіх складається якраз із усього того. Цинічний „штребер" („arriniste") ніколи не має оконечного успіху, бо неминуче прийде хвиля, коли він зрозуміє, що при всіх матеріяльних удачах він таки невдачник.

— Як ви видалиб міліон долярів?

— Залежно від того, як я-б їх заробив.

— Що ви діялиб, якби вас фальшиво обвинувачували в злій вірі?

— Яб собі сказав, що річ зайва спорити з клеветою, тай що правда все таки вийде на верх. Просто питання терпеливости... А попри те кожний журналіст, чи політик, чи любовник, тощо, кінець кінців так привикає до цього роду закидів, що здвигає на них тільки раменами.

— Коли брехня дозволена?

— Коли вона накоює менше лиха ніж правда, тобто в більшости випадків.

— Від якого фізіольоґічного явища залежить удача фільми?

— Якби річ була тільки у фізіольоґії, то закон успіху фільми, драми чи книжки був би занадто простий і нескладний, і відповідна рецепта автоматично її запевнювалаб. Одначе воно далеко не так. Справжні резони успіху лежать на психольоґічній площині і вони безконечно змінчиві...

Одним словом, дітям старої нації, навантиженим тисячлітніми досвідами, справи людські видаються безмірно складнішими, ніж навіть геніяльному синови молодої Америки, який силкується все звести до формул коротших, ясних і рішучих.

На жаль, таких формул немає — поза математичними науками. Тай навіть у цій ділянці далеко не все вже таке просте і певне, якби нам хотілося.

В. Панейко.

Перший бій.

Напруження. — Генеральна дебата. — Сновден. — Два фронти. — „Жертви". — Комісії.

Від Редакції: Хоч цей допис і спізнений, то всеж не стратив своєї вартости з уваги на зміст.

Белін, 9. VIII. 1929.

Атмосфера напруження і взаїмної непевности, ота фронтова тишина перед атакою, характеризувала перше інавґураційне засідання в Газі. Говорили Бріян, Штреземан, Сновден і передовсім господар дому, Бееляертс. Скрізь вимушені оплески, у випадку Штреземана навіть абсолютна мовчанка. 35 людей і два тузіни міністрів непевно переглядаються поміж собою, на кожнім обличчю запит: панове хто починає? З цього першого засідання — у второк, 6. ц. м. в пів до 12 в полудне — важно відмітити вступну промову Беелярстса, в якій він накреслив найширші рямці і завдання конференції. Йшло про те, щоби: 1) акцептувати та зробити правосильним плян Юнґа і 2) здійснити рішення шістьох заінтересованих держав відносно проблеми репарацій, звільнення Надренії та ліквідації війни, приняте на IX. сесії Ліґи Націй в Женеві 16. вересня 1929 р. Перекладаючи це на реальну мову конференція має вирішити чотири великі комплекси питань отже: 1. формальне правосильне акцептування пляну Юнґа з боку заінтересованих держав, як також евент. зміни цього пляну; 2. ліквідація пляну Доза і його технічне переведення в плян Юнґа, при чому особливу вагу надається справі устрою і місця осідку міжнародного репар. банку; 3. звязана з пляном Юнґа проблема політичної ліквідації війни, отже справа звільнення Надренії і евент. також области Саари; 4. в разі звільнення Надренії, справа встановлення т. зв. „надренської комісії для замирення і уґіднення", яка малаб прийти або стало або переходово на місце дотеперішнього окупаційного режіму.

Хоч як ще себе повстримували делеґати, хоч як дуже їхні слова трималися підчас інавґурації привичних в таких випадках конвенціональних трафаретів, всеж таки тут і там вже падають перші замасковані стріли, пробивається властива конференційна атмосфера. Найперше Бріян зрікається президентури на протяг конґресу, перша ознака, що хоче в дальшому мати свобідні руки і не хоче звязуватись примусом президіяльної судейської безпартійности. Преса коментує це зовсім справедливо, як заповідь гострих кампаній. Проблему провідництва вирішено пізніше в той спосіб, що президентуру буде встановлятися турнусовим порядком, в черзі французького альфабету, „покищо" тільки поміж членами шістьох запрошуючих держав. Потім Штреземан пригвождує французького премієра на його вислові „льояльна ліквідація війни", стараючись все тут кинути посередньо на дебату справу Надренії і звязати її з бріянівським духом льояльности. Потім Сновден характеризує одним коротким гумористично подуманим реченням майбутність і якість конференції, звертаючись до Беелартса зі словами: „Будьте щасливі, що ви не приймаєте на тій конференції фактичної участи". Перше засідання закрито в дуже тугій неясній атмосфері. Властива конференція почалась тогож таки дня, на першім діловім пленарнім замкненім засіданні, в год. 4. по обіді.

Першу тяжку торпеду вислано з боку англійців. Вона розірвалась поміж учасниками круглого стола доволі несподівано, викликуючи констернацію і навіть справжню паніку. Так швидкого і безпосереднього нападу не ждав ніхто. Сновден подав своєю великою програмовою промовою перший сиґнал і англійська преса як стій підняла зпоза каналу тяжкий барабанний вогонь. Його спрямовано в першу точку конференційної програми бючи головно в плян Юнґа. Сновден зажадав на пополудневім засіданні, щоби заки приступати до технічно-організаційних справ отворити найперше ґенеральну дебату і не чекаючи навіть на якенебудь формальне рішення в тій справі, він перший забрав, аґл. сам собі уділив слово. В довгій майже одногодинній промові він зачеркнув англійське становище відносно пляну Юнґа, вважаючи цей плян у його теперішній формі для Англії не до приняття. Промова Сновдена поділала як патик несподівано застромлений в муравлиско. Сновден квестіонує не плян сам по собі, отже не невиєднану в Парижі загальну висоту й штафетний порядок сплачування нім. репарацій, але: поперше висоту розділу репараційних рат поміж окремими вірителями, подруге систему т. зв. річевих відшкодувань і потретє порядок розділу т. зв. неохоронелої частини нім. репарацій. Чого Сновден хоче і що критикує?

В 1920 р. на конференції в Спаа означено точно ті відсотки, які окремі аліянти мали отримувати зі загальної суми німецьких репарацій. Ось так, французи мали отримувати 52 проц., англійці 22 проц., італійці 10 проц. і т. д. із усього того, що німці мусіли платити. Після того ключа аліянти розділювали поміж собою нім. контрибуції на протязі 9 років. Тимчасом плян Юнґа змінив основно цей відсотковий ключ, якраз на некористь англійців і цілого ряду дрібніших „репараційних потуг". („Репараційною потугою" називає свій край принайменше Тітулеску.) І так, після пляну Юнґа англійці мали отримувати в майбутньому на 20 проц. менше з гуртової відсоткової суми, виєднаної в Спаа. Результат був той, що в майбутньому Англія мала діставати

зачі перед собою пишно прибрану салю в княжій палаті, в другій густий ліс, у третій середину печери, в четвертій широку долину, оточену лісистими горами, а в пятій княжу салю з престолом у задній її частині.

Драма починається розмовою вояків, що з ознаками побіди вертають без ладу з погоні за ворогом. Радість із побіди не повна, бо щез князь Всеволод, що його раненого занесли вояки до недалекої сільської хати. Частина висланого для його відшукання відділу вертає з нічим, а другу найдено побиту під скелею серед ліса коло руїн старого замку. А що князь бездітний і не визначив свого наслідника, військова старшина скликує військову раду. На раді половина старшини заявляється за Стаглавом, а друга за Хрудошем. Вони обидва, що досі жили з собою в найкращій згоді, стають завзятими ворогами. Одна частина війська стає при Стаглаві, друга помагає Хрудошеві. На поле бою закликує Стаглав свого сина Ратибора, що ранений лікувався в домі Хрудоша. З тяжким серцем спішить Ратибор на поклик батька, приневолений розлучитися з донькою Хрудоша Мирославою, — яку він кохає і яка відлячує йому неменшим коханням. Одержує поклик ставитися на полі бою також син Хрудоша й брат Мирослави Ростислав, що його всі мрії зосереджуються в одному огнищі: якнайшвидше засісти на княжому престолі. Тимчасом князь дістався в руки розбійників, що примістили його в печері й поручили одному з-поміж себе, Палієві, вилікувати його з рани. До сусідньої печери вкидають розбійники одного селянина, що його захопили в ночі в лісі.

В другій дії дружинник Ратибора Стригонь вибирається з відділом вояків іще шукати князя. Западає постанова, щоби Стаглав і Хрудош двобоєм рішили спір про те, хто має засісти на княжому престолі. Та не передбачено в умові між ними, хто має засісти на престолі на випадок, якщо вони обидва ляглиб головами. А таке саме зайшло. Ратибор і Ростислав, рівні походженням, лицарскістю й заслугами, претендують по корону. З війська частина стає по боці одного, а друга по боці другого. Переможцем виходить Ростислав і, пяний побідою, проголошує Ратибора вигнанцем, позбавленим чести, дібр і захисту, виймає його зпід права й гостро забороняє всім не тільки йому помагати, але й переховувати його в себе й з ним говорити. Драконський розпорядок Ростислава викликує протилежне враження, як бажав його автор. Не тільки дотеперішні прихильники Ратибора, але й багато з прихильників Ростислава ґуртуються коло Ратибора й спонукують його до нового походу проти Ростислава. Тимчасом селянин, що саме заблукався в лісі шукаючи сліду князя й попав у розбійницьку печеру, через видовбану дірку в її стіні орієнтується в ситуації й продумує тільки над тим, якби видобутися з печери й вирятувати князя з рук розбійників. Нагода надходить. Тому, що військо віддалюється від того ліса, де звили собі гніздо розбійники, вони завязують очі селянинові й випроваджують його манівцями з місця свого пробування.

В третій дії Ростислав засідає на престолі. Здається, осягнув вершок щастя, але післанець приносить прикру звістку, що Ратибор розбив відділ Ростиславового війська й приспішеним походом зближається до столиці. Западає постанова припустити військо Ратибора до города, бо тут найкраще місце на боротьбу: дві порослі лісами гори зближаються до себе з двох боків, оточуючи собою широку кітловину. Уставлене військо ззаду та з боків має несподіваним ударом викликати замішання в рядах противника, а Ростислав відчинить брами й тоді всі вдарять із усіх боків на військо Ратибора. Випущений на волю селянин зустрічає відділ Стригоня й веде його на місце, де перебуває князь. Тимчасом ватажок розбійників Лабій, що від часу приведення князя Всеволода почув симпатію до нього, разом із Палієм постановляють покинути життя розбійників і вернути на шлях давнього життя. Заявивши Всеволодові свою охоту поправитися, одержують обидва від нього обіцянку, що заховає їх при житті, прийме в свою службу й постарається, що право вибачить їм проступки. В цьому моменті вдирається відділ Стригоня, що повбивав по дорозі розбійничі варти, до печери, рятує князя та з ним і звязаними Лабієм і Палієм спішить до столиці. Битва між військом Ратибора й Ростислава закінчується тим, що Ростислав одержує побіду, але й смертельну рану з руки Ратибора. Раненого Ростислава вносять слуги до княжої салі й садять на престолі. Перед нього впроваджують полоненого Ратибора. Ростислав велить слугам віддати його катам у руки. Впадає Мирослава й велить і себе вести з милим на смерть. Та завчасу надходить Всеволод, що по дорозі до столиці вивідавши докладно про події останніх днів. Побачивши його, падає Ростислав на землю, вється й конає. Всеволод назначує Ратибора як найкращого в краю наслідником княжого престола по своїй смерти, кладе разом руки Ратибора й Мирослави та благословить їх, винагороджує Стригоня, зробивши його начальником одного з полків і віддавши йому половину дібр Хрудоша, й уласкавлює обох розбійників і дає їм службу.

Вже про свою повість „Петрії й Довбущуки" висловився сам Франко, що це „документ молодечого романтизму". З неменшим правом можна приложити ці слова й до його історичної драми „Три князі на один престіл", цікавої як відгомін його незвичайно богатої ґімназійної лектури.

всього 409 міл. зол. репар. марок річно, в той час, коли англійці мусять платити щороку Америці 680 міліонів титулом воєнних довгів. Англійці зовсім подібно як і французи заявляють претенсії на таку репараційну квоту, яка щонайменше покривала би їхні щорічні воєнні довжні рати. Таким чином Сновден навіть слухати не хоче про процентовий ключ Юнґа, але жадає повороту до розподілового ключа, установленого в Спаа. Подруге плян Юнґа обтяжує англійців німецькими річевими репараціями ще більше чим це було перед тим. В Парижі встановлено, що за браком готівки, німці мають платити також „натурою“, саме вугіллям, хемічними продуктами, машинами, тощо. Німці очевидячки платять, але кожний їхній річевий репар. продукт вивожений за кордон — є як висловлюється Сновден „цвяхом в домовину англ. народнього господарства“. Це підрізує англійську торговлю, індустрію і передовсім вутлевий експорт. Італія і цілий дальший ряд держав не купує в Англії вугля, бо дістає його задурно від німців, на репараційне конто. Це зменшує англ. вугільний експорт на 3 міліони тон річно і в результаті робить велитенські суми. Кожна німецька „репараційна“ машина“ кожний фунт хемікаліїв понижує англійські ціни та збільшує безробіття. І англійці бороняться. Їх атака звертається одначе не проти німців, бо німцям зрештою однаково як побідники їхнім добром будуть ділитись, хто з них дістане більше, а хто менше, хто ще, а хто взагалі нічого не дістане. Чи сяк чи так, вони мусять платити. Англійська атака спрямована просто в груди французів, бельгійців та італійців, яких плян Юнґа дуже в новому розподілі фаворизує. Потретє, в Парижі означено що зі суми 2 міліярдів і 50 міл. щорічних нім. репарацій, 650 міліонів є „неохоронені“, тобто німцями обовязково платні. Решта є „охоронена“, т. зв., що в разі колиб німці тих грошей не могли добути, аліянти є зобовязані їх німцям в якійнебудь формі позичити. У всякому випадку німці, щоб там не було, мусять платити щороку 550 міл. чистою готівкою. Тих неохоронених 650 міл. поділено між вірителів в той спосіб, що 500 міл. дістають французи, понад 40 міл. італійці, 90 міл. відпадає на відсотки і амортизацію т. зв. репараційної позички Доза, решту дістають бельгійці. Англійцям не залишається нічого.

Тому англійський тяжкий обстріл зрозумілий. Сновден говорить про безконечні англійські жертви, які уже перейшли межу допустимости. Він не закриває рукою рота, каже французам просто в вічі, що про це все думає. Заповідає безоглядну кампанію проти Юнґового ключа. За Сновденом станули як один муж всі „малі ошукані“ — румуни, греки, португальці, югославяни. Ось так, вже першого дня утворились в Газі два фронти. Тут Франція, Італія і Бельґія, там Анґлія й усі дрібніші „репараційні потуги“. Ґенеральна дебата була перенесена на слідуючий день — середу 7. ц. м. — й заняла його майже в цілости. Проти себе стояли далі два фронти, один (французький) висловлюється за ключем Юнґа, другий (анґлійський) ломить копії проти нього. Згодом витворилась ґротескова, попросту ідіотична ситуація. Французька ґрупа боронить плян Юнґа, мотивуючи це своїми величезними „жертвами“, понесеними вже й так при встановлюванні Юнґового компромісу. Анґлійська ґрупа побиває противників вказівками на свої ще більші, непосильні попросту „жертви“, домагаючись повороту до поділового ключа зі Спаа. В імені франц. ґрупи говорить Шерон, бельґієць Гіманс й італієць Масконі. В імені анґл. ґрупи говорить Сновден, Тітулеску, Венізельос і португалець Ульріх. Поміж тими двома жертвенними ґрупами стоїть найбільша жертва, Німеччина і заінтересовано приглядається, як народ кидає кістки і свариться над її шкурою. Ґенеральну дебату замкнено другого конференційного дня пізно по обіді, очевидно без якихнебудь конкретних рішень; формальних внесків ніхто ще не ставив.

Тогож таки дня встановлено обі головні комісії, фінансову і політичну, при чому дві перші точки гаської програми розглядає комісія фінансова, дві другі комісія політична. Після усталення обох комісій початок їхніх нарад перенесено на четвер 8.8 пополудні. Конкретні внески і властиві рішення будуть в дальшому дискутовані на комісійних боєвищах.

Зенон Пеленський.

Звільнення Надренії.

„Еко де Парі“ подає вістку, що Бріян доручив військовим знатокам виробити докладний плян звільнення Надренії, який предложить в пятницю 16. ц. м. на засіданні політичної комісії гаської конференції. Аґенція Аваса повідомляє, що ще перед кінцем біжучого року анґлійські та французькі війська будуть звільнювати Надренію.

З Гаґи доносять, що анґлійці боронять проєкту, аби всі війська забрано з Надренії до кінця лютого 1930 р.

Анґлійці вже в найближчих місяцях приступлять до перевезення свого війська (6.300) до Анґлії. Останні покинуть Надренію французи, які мають там аж 51.000 війська. Німецькі делеґати переконані, що справа звільнення Надренії вже полагоджена.

Великі маневри більшовицької армії.

З Гельзінґсфорсу повідомляють, що на границі Фінляндії почалися великі маневри більшовицького війська. Над саперськими працями наглядають більшовицькі офіцери при помочі німецьких спеціялістів. На час маневрів евакуовано населення біля границі.

Напруження в Газі зменшується.

В середу 14. серпня п. р. на засіданні фінансової комісії міністр Люшер заявив, що Франція не противиться внескові Анґлії, аби поменшено річеві достави і аби цілу справу передано спеціяльно в тій ціли вибраній підкомісії. Люшер зазначує при тому, що на його думку ці річеві достави не вплинуть так корисно на закордонну торговлю Великої Британії та її безробіття, як це представив міністр Ґреґам. Далі каже, що розуміє дуже добре положення Німеччини, яка без річевих достав не буде могла заплатити грішми свої відшкодування. Але Люшер каже, що на основі свого досвіду не бачить, аби проблему відшкодувань можна було розвязати іншим способом. Річеві достави є звязані — каже Люшер — з міжнародньою господарською виміною і тому усунення достави репараційного вугілля не лише не зменшить вугляної кризи в Анґлії, але навпаки німецький вуголь побільшить цю кризу, бо треба буде числитися з конкуренцією німецького вугілля і обниженням ціни на нього. Проте Франція годиться на внесок Сновдена, аби справу переглянула ще раз основно окрема підкомісія з тим, щоби підкомісія застановилася над висотою річевих достав, над контролею цих достав і справою реекспорту. Після того промовляли ще представники Румунії, Портуґалії і Греції. На тому замкнено ґенеральну дискусію і засідання комісії призначено на суботу.

Сновден тріюмфує.

Льондонська преса подає вістки, що в Газі прийшло до частинного порозуміння, називаючи при тому Сновдена переможцем. Преса стверджує, що держави, які беруть участь у фінансовій комісії згодилися на домагання Сновдена, аби плян Юнґа піддано в підкомісіях основній ревізії. Преса називає становище Франції нервовим, Італії пасивним і підносить, що лише Бельґія виявила зрозуміння ситуації та що бельґійському премієрові Жарпарові Анґлія буде дуже вдячною за осягнення прихильного висліду.

Велика залізнича катастрофа біля Лодзі.

Богато осіб убитих і ранених.

На стації Каролев біля Лодзі наїхали на себе два товарові потяги в год. 6.40 рано, тому, що зле наставлено зворотницю. Крім паротягів розбилося 20 ваґонів. З товарово-особового є убитих 5 жовнірів, один кінь, а з товарового потягу провідник Грубеєвський. Згоріли помічник машиністи Шпондер і робітник Скубяк. Більша частина возів згоріла. Є ранених 12 жовнірів і 4 залізничників. На місце катастрофи виїхали всі ратункові вози з Лодзі і три відділи вогневої сторожі

Венеція в Станиславові.

Кажуть: „Дарованому коневі в зуби не дивляться“. Таке й моє. Покинувши працю у нашій бідній, шкільній установі, вибрався я на прохід по місті. Не дійшов навіть до кінця вулиці, на розі якої сидить зі своєю терасою Моріц Г., як нечайно захотілось небесним янголам спустити дощ на землю. Дощ, якому може дорівняти водопад Пруту у Яремчі. В утечі перед ним стрічаю одного знайомого, який запропонував мені піти разом з ним до кіна „Варшави“, бо має вільний вступ на дві особи. Не надумуючись довго, вскочили ми до кіна.

Висвітлюють „Ідіот“ з Льон Чанеєм. Фільма незвичайна. Минає 6 дія. Якраз починається революційний бунт населення проти буржуїв. Нагло світло на екрані гасне. Тиша на салі, — а далі гамір. Звертається до нас один фотелевий наш сусід та пояснює нам, що саме ввійшла поліція та заборонила далі висвітлювати фільму з огляду на „безпеченьство публічне“. Управа кіна вспокоює публику та запевняє, що зараз буде ясно. Справді, після 5 мінут програма йде далі. Зі запертим віддихом слідкую за дальшим ходом революції на екрані. Та поправляючись на кріслі, коли стукнув черевиком до підлоги, немало здивувався я, коли почув воду під ногами. Звертаюсь до сусіда зі запитом, звідки взялось стільки води на парасолі, щоб аж так спливала. У тім-же моменті повстає на перших місцях під екраном гармідер. Малі кіномани втікають на дальші місця, інші виходять.

Орхестра давно перестала концертувати, що ніхто навіть не запримітив. Вода залляла вже фортепян. З коридорів доходить до салі накликування то хорові сміхи. Зриваюсь з крісла та вибігаю на коридор. По сходах бє вода і вливає до салі. Продираюсь до виходу. Тут крики та сміхи. Саме зійшов на хідник гурт панночок з мештами та панчішками на плечах, підтримуючи суконки до гори. Вода на хіднику по коліна, рвуча як Бистриця. „Мусю, мочиш сукенке, везь трохи вижей“ — кричить одна до другої. Це підхоплюють деякі молодці хором і траґічно-комічним вигукам нема кінця. Ось надїзджає фіякер. Вода коневі по живіт. „Дорожка! Фіякер! Гальо! Ходіть сюди, даю вам 5 зл. тільки на Ґолуховського“! — Нема дурних! Я можу взяти на козли тільки одну особу“! — відповідає візник. Торгуються, хто має гостя перенести через воду до дорожки. Візник пропонує гостеві скидати штани.

Дивне диво. Дощу вже давно нема, а вода чимраз зростає. Вертаюсь до салі, саме кінчиться програма. Білоґвардійці впадають до сальонів та рятують амантку. Головний герой вмирає. „Програма скінчена“ — виписали востаннє. Одначе на дворі програма продовжується. По одній боці салі скидають панни панчішки, — по другім панови штани. „Пане! — каже розбираючись один до другого, який ще не був на дворі — на вулиці чиста Венеція. Люди вже потопають. Я бачив, як якась стара впала до води і вже не виплила. Фіякер бере тільки 10 зол. від одної особи на кінець Липової“.

Дивне враження. До половини кожний з нас голий, — від половини чорна маринарка, краватка, капелюх і парасоля. Жінок не описую, треба мати талант. Нехай собі кожний у своїй фантазії це доповнить. Ух! ай! у! у! у! — чути тільки вигуки. Це панни встромляють свої ніжки зі сходів до води. Все бродить по пояс. Дижурний поліцай, якому дощева пелерина сплила по воді і виглядає як яке шатро, справляє всіх тільки на вулицю Казимирівську, яка має бути ще суха. При електричнім та ґазовім світлі будинок „Варшави“ гарно відбивається у воді. Попросту Венеція, так як знаємо її з екрану. Смолоскипи пожежної сторожі ярко палають. Віз її, який може помістити тільки 10 осіб, наповнило стільки люда, що візника тільки видно. „Позір! — бо їду! — кричить візник і затяв коні. Половина пасажирів як галушки, позлітало до води.

Спираючись на парасолі, з якої видно лиш ручку, — йду в брід на вулицю Ґолуховського. Під ногами дуже ховзько. Коло готелю „Варшави“ припхали автобус. Момент, і на автобусі на даху повно гостей. Шофер, сидячи при кермівниці по груди у воді, клене як моряк. Мотор залляла вода.

Але ось нова сенсація. Поставлений молодець, взявши свою вибрану серця на руки, похованувся і обоє пробують плавати. Також один військовий старшина показався відважним і свою відвагу відпокутував на мокро. В ресторані Моріца чудасія. Гості, сидячи на білярді і столиках кепкують собі з господаря, який виліз на буфет та оправляє їх на свою терасу на горі. Тут при світлі сильних лискавок стараються аматори стягнути на клішу бодай один момент з водяної програми.

В „Маслосоюзі“ масло плаває. Директори безрадно розмахують руками. Почта ярко освічена, всі телефоністки при вікнах і тому на дивиця, що тяжко було докликатися числа телефону. Готель „Уніон“ окружила вода, вдираючись на сходи. Ситуація без виходу. Радіо — „кінець язика“ — подає несотворені річи. Деякі ждуть на прилив лодок з парку Ромашкана. Ось показуються на середині вулиці постаті з веслами. Це малі громадяни міста постягали дошки від наліплювання афішів та плавають на ґондолях.

Станиславів, 7. серпня 1929 р., від 8—12 веч.

Хто не вірить, нехай приїзджає до нас на другий раз, коли почує, що Бистриця підносить голову.

Д. П.

НОВИНКИ

— **Не спека, а холод.** На 14-го, нинішній день, заповідали нам американські астрономи вимковi спеки, наслідком вимкових плям на сонці. Тимчасом маємо день з холодними, вересневими подувами. Може ці спеки щойно в дорозі з Америки або... якась велика пляма закрила астрономам ціле сонце і вони не доглянули.

— **Направа львівських вулиць.** Щасливі мешканці нашого міста, що мали змогу провести два місяці поза ним, вернувшись, здивуються на вид деяких вулиць. Бо Львів тепер дістав горячку перебудови вулиць і хідників. На це має він преємінар у міськім бюджеті на 2,800.000 зол. Пекарська вулиця до Бернардинської площі викінчена, таксамо вул. Мілковського, Кльоновича та Асника. Бернардинська площа матиме вищий рівень. Будують вул. Пелчинську від пл. св. Софії, що буде викінчена за два місяці разом з новим трамваєвим відтинком; далі вул. Гіпсову, Сербську, Кубасевича, вул. Льва Сапіги від заведення св. Тереси, вул. Шумлянських. Крім цього йде направа хідників: на вул. Міцкевича, на горішній Личаківській. На ріжних площах заводять скверики. На площі св. Юра будуть крім скверикiв квітники. Перебудовують усю вул. Гетьманську розширяють сумежні „вали"; далі вул. Хорущини, „Пасічну дорогу", а при цьому й численні хідники. Неодно вражає факт, що в добі, коли зростає автомобілевий рух, вулиці міста звужуються, а хідники поширюються. Розяснення цього явища чисто економічне: будова хідників є без порівнання дешевша, ніж вулиць, і коштом звуження вулиць, які треба що кілька літ направляти, можна легко зробити широкі вигідні хідники.

— **Страшна помста.** Голод землі стає на наших селах причиною щораз частіших, диких конфліктів. Люди ріжуться, вішаються, стріляються. Та те, що трапилось цього понеділка у Вербівцях у Теребовельщині, переходить межі звичайного акту розпуки. 24-літній парубок Йосиф Козачків убив свого батька, швагра, дві свої сестри і двоє їхніх дітей тому, що батько не залишив для нього останнього морґа поля, а віддав його своїй доньці, сестрі Йосифа, як єдине віно, яке міг їй дати при відданні замуж. Повбивав їх усіх сокирою в ночі, холоднокровно, коли вони спали, обмив у криниці руки і вернувшись до стодоли, спокійно ляг спати. Коли рано сусіди заглянули до хати Козачкова, що стояла в мертвій тиші і оглянули побоєвище з трупами та коли прийшла поліція на місце страшного злочину, Йосиф Козачків почав ридати, а згодом змалював подрібно свій злочин. Мотивом була помста, що батько „не записав йому нічого", а все поле віддав двом його сестрам. Які коментарі можна додати до такої трагедії? Імовірно маємо тут до діла зі своєрідною психольоґією уродженого злочинця описаного Льомброзом. Післявоєнні обставини мали досить навозу, щоби створити пригожий ґрунт для розвитку таких типів. Одночасно чуємо й про інші анальогічні події на провінції.

— **З людського звіринця.** У Жовкві вбила свою 27-літню доньку Каролина Заснер, підозріваючи її, що вона є її суперницею і піддержує зносини з її любком. — У Стрілковнцях (Борщів) хтось пробував застрілити в ночі через вікно Михайла Степко. — У Варшаві арештували рядовика 25. полку Станіслава Пілецького за знасилування в лісі 40-літньої прохожої жінки, над якою знущався, побивши її до крови.

— **Україніка.** Про наші наукові книжки так рідко находимо згадки в чужинних журналах, що слід звернути увагу на рецензію на книжку (виданy минулого року у Львові) о. Ксенофонта Сосенка п. з. „Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечора", поміщену в ч. 3—4 міжнароднього журналу для етнольоґії та лінгвістики „Антропос", що виходить у трьох мовах у Відні. Автор рецензії у німецькій мові проф. унів. д-р А. Гагс зі Загребу присвячує книжці К. Сосенка три биті сторінки, висловлюючі побажання, щоби К. Сосенко викінчив увесь річний фолькльорний цикль українських свят. Він уважає методу вибрану нашим земляком зовсім влучною і ворожить їй „важливі наслідки, як це вже видко з першої книжки". Німецький учений підкреслює вагу нашого народнього фолькльору, головно старо-українських вірувань і обрядів, а Україну вважає одним із проміноючих культурних огнищ індоґерманців, а щонайменше словян.

— **Спосіб на жебраків.** Львів має їх досить. А деякі з них заробляють не гірше від державних емеритів або українських письменників. Найскромніші жебраки, в найбільшій нужді часто не в силі боротись з енерґійними хитрунами, що з прошацтва зробили собі промисл. Тому маґістрат почне від вересня видавати бони, які треба давати жебракам замісць гроша. За ці бони діставатимуть вони в маґістраті харчі то-що. Таким робом буде можна вести реєстр справжніх бідаків і очистити місто від волоцюг, що під покришкою жебрацтва допомагають злодіям, оглядаючи помешкання та „ситуаційні пляни" домів.

— **Молоді емерити.** Нове число „Персонального денника Міністерства військових справ" у Варшаві має число 13 і приносить прізвища 625 старшин звільнених із дотеперішніх становищ і перенесених „у стан супочинку". Є між ними 392 поручників, 158 капітанів, 60 штабових майорів, 11 підполковників і 4 полковників. Усі ці молоді емерити кинуться тепер до нових професій з військовою енерґією і випруть неодного немуштрованого цивіля.

— **Університет залежний від президента.** Вчора в день роковин самостійности Литви уряд приготовив несподіванку свому університетові. Від цього дня весь склад професорів у Ковні буде призначуваний просто президентом, себто тратить право, яким користуються досі всі університети: право автономічного вибору кандидатів на дану катедру.

— **Ріжні вістки.** „Цепелін" іде до Токіо. — У Києві мав уряд зачинити відомий Володимирський Собор, який хотять перемінити на „музей протирелігійної пропаганди". — За сконфіскований у польській пресі лист сенатора Лімановського до президента річипосполитої платять на Шлеську по кілька чеських корон. — Варшавські шофери закінчили страйк добившись деяких успіхів. — У Лодзі арештували Абрама Якубовича за велике фальшування векслів у векслевім відділі „видзевської мануфактури". — Німецька комуністична „Роте Фане" веде гостру кампанію проти жінки Литвинова, яка розкидає гроші і веде життя марнотратної „буржуйки". — В околиці Санкт-Пельтен відкрили гроби, що мають яких 3000 літ; віденські археольоґи перенесуть розкопки до від. музею. — Вислід шахових міжнародніх змагань у Карльсбаді після 10-ої черги такий: на першім місці стоїть Шпільман з 9 пунктами, на другім Капаблянка з Відмаром з 7 пунктами. — У кількох мадярських громадах, в околиці містечка Нагірев відкрили численні випадки отроєння людей аршеніком якимсь злочинцем ще від 1911 р.; досі ствердили 34 жертв, зробивши секцію покійників.

— **Союз Европи — стара ідея.** Париський „Журналь де Деба" пригадує, що проект створення Сполучених Держав Европи не є такий новий, як це видається численним сучасним миротворцям. Вже більш 100 літ тому, бо в 1814 р., видав Анрі Сен Сімон у Парижі книжечку п. з. „Про реорганізацію европейської суспільности і необхідність зібрати в одно політичне тіло народи Европи, зберігаючи їхню національну незалежність". Далі в 1838 р. другий француз Пекер видав книжку „Про торгівлю, хліборобство та загальну цивілізацію", де віщував „европейську торговельну республику", а відтак „федераційний союз держав Европи".

— **Недобір почти.** Американська почта має недобір 100.000.000 дол., який має покрити уряд з федерального бюджету. Департамент почти веде дуже ощадну політику. Завдяки цій ощадности почта „вийшла би на своє". Але вона має надзвичайні видатки, яких уже не може покрити. Ці надзвичайні видатки це воздушна почта, яка поки що більше коштує аніж дає приходу. Але на цій почті залежить федеральній владі, бо вона хоче її розвинути як один зі засобів для оборони краю, колиб прийшла потреба. Другий „екстра" видаток це 40.000.000 дол. для залізниць, які собі таку суму випроцесували за давні недоплати.

— **Чудеса техніки.** Одна німецька фабрика хотіла довідатись, як довго тріває перетворення дерева в папір, який уживають для часописів. По сусідству фабрики зрізали три дерева, здерли з них кору і перевезли до фабрики. Перший зуб пилки торкнувся дерева в год. 7.35. В годині 9.35 перший листок паперу з цього дерева, висушений, їхав автом до друкарні в віддалі 4 км. В 10. год. він вийшов зпід друкарської машини вже з новинами. Треба було 2 години і 25 хвилин, щоби з дерева став денник.

— **150-поверхові доми.** Ричард Ф. Долтон з Ню Йорку, один з фабрикантів будівельних матеріялів, каже, що в недалекій будуччині будуватимуть в Ню Йорку та інших містах Америки 150-поверхові хмародери. Ті хмародери, каже Долтон, будуть у ріжних колірах. Деякі будуть зелені, інші блакитні, а ще інші коралево рожеві. Будуть у хмарах не тільки бюра, але й мешкання для свіжого здорового воздуху.

— **Вкрадений дім.** З розвитком техніки можна красти предмети, про які давніше ніхто не мріяв. Громадянин Ню Йорку Селівен розібрав підчас неприсутности власника його дім, складений з 4-ох кімнат і перевіз його на кільканацять миль далі, де продав його за 200 дол. Коли власник дому побачив після повороту тільки городець, мав враження, що зійшов з глузду, бо не розумів, де подівся дім. Але вкрадений дім має ту хибу, що його не можна добре сховати і тому злодія Селівена перенесли до іншої тривкішої домівки, якої розібрати не можна.

Дописи.

ЛЕМКІВЩИНА. (Не дрімаємо. — Справа українського Народнього Дому. — Жнива й елементарні катастрофи. — Потреба лікаря-українця). Наш Бескид не дрімає. Від весни приходиться занотувати у нас чимало додатніх проявів суспільного життя, що мають загальне значіння. Посвячення Українського Народнього Дому в Ялині — це небуденна подія для тої околиці, обнятої досі кацапською темрявою. Це діло рук о. Ференця і йому відданих громадян, що зуміли завдяки своїй солідарности здвигнути власними силами величаву будівлю та оснували кооперативу. — В Новосілках приступив о. Степан Менцінський до оснування чит. „Просвіти", заг. збори якої відбулися на початку липня ц. р. Цей відомий знавець лемківської пісні получив це свято з продукціями новоселецького хору, який кілька разів уже вславився своїми виступами на концертах та фестинах по сусідніх громадах, а також у Сяноці. — В Дудинцях відбулися під кінець червня ц. р. численні сходини членів читальні „Просвіти", замітні тим, що між присутніми переважали жінки. На цих сходинах пані Олена Ванчицька, жінка адвоката зі Сянока, виголосила реферат про плекання і здоровля дітей і приступно зясувала ролю матерей у вихованні, а спеціяльно в національному вихованні молодого покоління. Мішаний хор читальні відспівав кілька народніх пісень після чого голова читальні подякував прелеґентці, та просив пані з Сянока частіше відвідувати наші села. Так гейби просив, щоб сяніцькі пані перестали сваритися за те, чий торт був ліпший у буфеті та щоб радше перейшли до позитивної праці, особливо ці зпоміж них, що перед роком грізно заповідали суспільну працю у великому стилі між нашим сільським жіноцтвом, одначе за цілий рік навіть ногою не посунули на село. Треба ратувати не тільки нашу рідну пісню, але й наш нарід! — У червні ц. р. відбулися теж заг. збори кредитової кооперативи „Сян" у Сяноці. Біланс за $^1/_2$ року діяльности цеї кооперативи є доказом, що вона проявила живу й хосенну в наших відносинах діяльність. Вона не тільки покрила всі кошти оснування й адміністрації, але виказала навіть чистий зиск. Через те заслугує на повне довіря лемків, які повинні складати в ній свої ощадности. Без аґітації і праці в цім напрямі нашого свідомого громадянства не розвинемо цеї кооперативи на ширші розміри. А ми мусимо йти скоро вперед, щоби хоч дорівняти москвофілам, які в „Бескиді" перестали вести торговельний відділ у власнім заряді, а зате розвивають кредитову діяльність, при чому одержують значні позички з Банку Рільного. Не без причини деякі москвофільські панки враз з польськими поміщиками устроювали перед двома роками рільничу виставку в Сяноці. Тамтуди, видно, дорога до Банку Рільного... — В червні відбулися в Сяноці оснувательські заг. збори Кружка Українського Еміґраційного Товариства. Саме на Лемківщині, де еміґраційний рух є дуже оживлений, опіка нашого Товариства над еміґрантами є найбільше потрібна. — Виділ Українського Народнього Дому в Сяноці, що поставив собі за мету побудувати власну хату й дати в ній приміщення ремісничій школі, яка має бути основана, не найшов належного зрозуміння серед української суспільности ані тут у краю, ані за морем. Не зміг він зібрати навіть половини цеї квоти, яка потрібна для сплати позичок, затягнених на купно величавої площі в Сяноці. Перепиняє працю також аґітація людей, що вміють тільки інших громадян публично на зборах чи фестинах зневажати та себе вихваляти і на сором своїм вічно волочаться по судах. Якби ми мали більше таких патріотів, як о. Левицький з Радошиць, що веде зразково кооперативу у своїй громаді й зібрав на Український Нарсдний Дім у Сяноці коло 100 зол., тоді наша Лемківщина не співалаб сумної. — Збіжжа у нас випали добре, але намолот жита є дуже невидатний (з копи 25 кг). Пшеничні жнива щойно тепер у повному ході. — В Добрій Шлях., Глумчі та частинно у Військім вибив град у значній части збіжжа і ці села потребують помочі. В Добрій Шлях. є шкоди на яких 150.000 зол. Звертаємо

ва це увагу Центр. Комітету допомоги жерт- твам повені у Львові. — Практичний лікар, особливо добрий дентист знайшов би в Сяноці дуже добрий заробіток і вдячне поле до праці.

Нові книжки й журнали.

Акад. Степан Смаль-Стоцький : „**Східні Словяни**". З приводу книжки: Dr. Lubor Niederle, Puvod a poczatky Slovenu Vychodnich. V Praze 1924—1925. Стор. 24. Форм. 4°. Відбитка з київського журналу „Україна".

Акад. д-р Степан Смаль-Стоцький: **Поліські мішані говори і поліські дифтонги.** Стор. 12. Форм. 4°. Відбитка з журналу „Slavia" (czasopis pro slovanskou filologii) Praha 1927.

Акад. д-р Степан Смаль-Стоцький: **Мягкі і „тверді" голосівки.** Відбитка з журналу „Slavia" (czasopis pro slovanskou filologii) Praha 1929. Стор. 10. Форм. 4°.

Акад. Степан Смаль-Стоцький: **Українська літературна мова.** Стор. 12. Форм. 4°. Відбитки з київського журналу „Україна".

Акад. Степан Смаль-Стоцький: **Уваги до проєкту українського правопису.** Стор. 10. Форм. 4°. Відбитка з київського журналу „Україна".

Акад. д-р Степан Смаль-Стоцький: **Найближчі славістики і україністики.** Стор. 10. Форм. 8°.

Акад. Степан Смаль-Стоцький: **Оцінка праці**: проф. І. Огієнко: Нариси з історії української мови, система українського правопису, популярно-науковий курс з історичним освітленням. Варшава 1927. Стор. VIII. і 216. Оцінка цієї праці появилася в київськім науковім журналі „Україна" і окремою відбиткою. Стор. 19. Форм. 8°.

Степан Смаль-Стоцький: **Причинки до зрозуміння Шевченкових поем.** І. Шевченкове посланіе; II. Дві невеличкі Шевченкові думки. — Прага 1929. Стор. 48. Форм. 4°.

„Die ukrainische nationale Frage" (Materialen zur Frage der sogenanten ukrainischen nationalen Abweichung („Schumskismus") in der kommunistischen Partei der Ukraine und der kommun. Partei der WestUkraine) Lemberg 1928. Im Selbstverlag des ZK. der KPZU. Стор. 64. Форм. 8°.

Академия Наук Союза Советских Социалистических Республик: Известия по русскому языку и словесности 1929. Том. II. Книга І. Издательство Академии Наук СССР. Ленинград 1929. Стор. 376. Корм. 8°.

В. Зощенко: **Останній пан.** Юмористично-сатиричні нариси й оповідання. Переклав Федь Федорців. Львів, 1929. Видавництво „Ізмараґд." Стор. 128. Форм. 8°.

Світ: ілюстрований журлал, червень—липень ч. 6-7.: Зміст.: І. Камінський: За Збруч... Б. Лепкий: З поезій, д-р М. Чабан: Мої пригоди в Єгипті, П. Мегик: Різьбар В. Побулавець, В. Райф: На заході нічого нового...., З китайської поезії, пер. М. Рудницький, В. Ю. Кисілевський: У форті Чітрал, Ф. Федорців: Письменницька оселя, П. Мегик, Нарцис Лукіянович: У днях туги..., Пробуджений Китай, І. З-ко: З лірики, Черче, Евген Чикаленко, М. Рудницький: Любовні листи, О. Б.: Радіофонічний відгомін, П. Голота: * * *. Найменші держави в Европі, д-р М. Ґнатишак, З німецького театру, І. Г. Реслер: Вкрадені акції, М. Шевченко: Визначні вірмени між чужими, Відкриття нових гір, Ю. Сльозкін: Батько Викрута, фейлетон, Загадки, Веселий куток. — Ілюстрації: В. Штемберг: Вітрак у степу, К. Маковський: Ілюстрація до „Утопленої" М. Гоголя, Полтава. Альтанка в Івановому Гаї, Міліціонер на вулицях Києва, В добі радія, В. Побулавець: Погруддя Т. Шевченка, В. Побулавець: Погруддя І. Франка, В. Побулавець: Жінка, Р. Макдональд, Оселя українських письменників і журналістів в Ямному, П. Мегик: Проєкт декорації (2 картини), П. Мегик: Народнє будівництво, П. Мегик: Дружина мистця, П. Мегик: Жовтий капелюх, П. Мегик: Nature morte, Памятник Котляревського і Шевченка в Полтаві, Театр „Березіль" в Харкові, Черче (4 світлини) світл. Лев Янушевич, Е. Чикаленко, Танцюрист В. Ігавчук, Жорж Санд, Дел. Фоке серед українських кооператорів, Самопоміч Українських Еміґрантів в Кральовім Градці, Містечко Вільдеман, Товариство „Сокіл" в Жулині, Памятник на могилі українських гарматчиків в Кральовім Градці, Гуцулка, світл., Л. Янушевич, М. Островерха, Український хор в Костополі, Повітовий Базар в Бродах, О. Карпенко: Сатира.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 15-го серпня, г. 8·15 веч. „З Праги до Львова", чеська ревія.

Пятниця, 16-го серпня, г. 8·15 веч. „З Праги до Львова", чеська ревія.

Кіна.

Апольо: Авантурниця з Біяріц (Магд. Соня, Лівіо Панелі).

Кольосей: Король боксерів Риш. Дікс, Мейрі Бріян. Не нас обдурити.

Лев: Чар гріху (Люсі Дорен, Гайдарів).

Люна: Архизлодій з Дамаску.

Марусенька: Цісар Франц Йосиф і його двійник. Король карнавалу.

Оаза: Забава в кохання.

Палас: Боротьба за золотий ріг.

Пан: На порозі спальні (Лілі Даніта, Верн. Кравс).

Пасаж: Пачкарі брилянтів у Ню Йорку.

Фатаморгана: Подружі вакації.

Химера: Дон Жуан у пансіонаті (Потехіна, Райн. Шінцель).

Утіха: Червоний біс.

Програма радіо.

Пятниця 16-го.

Льондон (356,3). 20·00 Концерт для проходу. 22·15 Квінтет.

Париж (1725) 16·45 Пополудневий концерт.

Берлін (418) 21·15 Фортепян на чотири руки.

Відень (516,3) 21·15 Музика до танців.

Рим (444) 21·— Концерт.

Міляно (501) 20·30 Симфонічний концерт.

Мюнхен (533) 18·— Камерний концерт.

Ленінград (1000) 16·— Концерт.

Москва (825) 18·— Концерт.

Харків (1304) 19·30 Націон. меншости. 20·— Етнографічн. концерт.

Київ (800) 19·— Селянський концерт.

Варшава (1411,7) 20·30 Симфоніч. концерт.

Познань (334,8) 18·— Концерт артистів опери.

Прага (487) 16·30 Камерний концерт.

Субота 17-го

Льондон (356,3), 16·45 Органовий концерт. 19·30 Популярний конц. військов. орхестри.

Париж (1725) 16·45 Музика до танців.

Берлін (418) 19·— Фортепян. 19·55 Веселий вечір.

Лянгенберг (473) 20·— Веселий вечір.

Відень (516,3) 20·15 Югославянські пісні.

Рим (441) 21·— Концерт орхестри.

Міляно (501) 20.30 Квінтет.

Будапешт (550) 18·10 Мадярські пісні. 19·10 Вокальний квартет.

Мюнхен (533) 22·45 Музика до танців.

Данціґ (453,2) 21·15 Веселий вечір.

Ленінград (1000) 14·— Легкий концерт.

Москва (825) 20·30 Популярний вечір.

Харків (1304) 15·30 Пополудн. конц. 20·— Концерт.

Київ (800) 17·45 Камер. конц.

Варшава (1411,7) 21·— Концерт зі Сальцбурга: Моцарт.

Познань (334,8) 19·20 Орхестра мандол.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле—ле. 115 20—?

Грималів, пятниця, 16.VIII. 1929.

Теребовля, субота, 17.VIII. 1929.

Новий Український Театр під дир. Карабіневича:

Перемишляни:

16.VIII. Тітка Чарля.

Театр виїздить з 15.VIII. в турне на Волинь. 93 21—?

Маґістрат в Рожнітові взиває вносити оферти на відбудову будинку 7-ми клясової школи, які належить переслати до тут. Громадської Зверхности до дня 22-го серпня 1929 р. вкючно. — Пляни і сліпий кошторис можна оглядати в канцелярії гром. в урядових годинах.
280 1—2

На „Рідну Школу" зложили ВП.: Родина Клосевичів і Юркевичів — Пійло і Хотин 50 зол. замісць подяки знакомим за співчуття з нагоди смерти батька, бл. п. Евстахія — як рівнож 10 зол. на Інвалідів; Софія Чолійова 40 зол, як збірку між священиками на св. Івана та Петра і Павла в Зарваниці; д-р Василь Тисяк-Веддіж 25 зол. зложених весільними гостями у п. інж. Батицьких. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 278 1—1

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 191 14—?

ГІМН. УЧИТЕЛЬ в Станиславові прийме на станцію учеників. Близші відомости в Укр. Книгарні, вул. Собіського. 267 3—3

СТОРОЖ до камениці пошукує посади — зголошення до Адміністрації „Діла" під „Сторож". 263 3—3

ВУГОЛЬ замовляйте тільки в Українському Т-ві „УНА" в Дрогобичі. — Ціни копальняні. 272 1—3

КОТРИЙ з п. кавалерів або вдівців урядників, учителів, в віці від 30 до 55 літ ожениться негайно з Галичанкою, учителькою від кількох літ в околицях Варшави, небідною, симпатичною. Неанонімні зголошення з фотографією слати до Адміністрації „Діла" під „Щира вдача". 274 1—2

КОНЦ. НАУЧНІ КУРСИ „ОСВІТА" ЛЬВІВ, вул. МІЛКОВСЬКОГО ч. 11. Приймає вписи на однорічне зглядно 2-річне підготовлення до гімназійної і семинарійної матури — як також до іспиту з 6 і 4 гімназійних кляс, Рефлектується на кандидатів тільки з відповідним підготовленням в науці. — Кількість місць обмежена. — Наука відбувається в гімназійнім будинку, Зголошеня від год. 12—1 і від 5—6. — Проспекти даром. На відповідь значок. 127 5—?

В ДОРІ, звісній кліматично-лічничій оселі — **Пансіонат Олена** отворений цілий рік. Від 15. VIII. ціни знижені. Зголошення до заряду. 281 1—5

ПРИЙМУ хлопця на торговельну практику з ліпшого дому. Іван Евген Павлусевич, Надвірна. Книгарня, Торговля мішаних товар'в і реставрація.
177 1—3

В ОКОЛИЦІ Ходорова, парцелюється фільварок, добірна земля, 5 км бтого гостиниця до більшого повітового міста (українська гімназія). Зголошення рефлектантів до Адміністрації під „Фільварок". 290 4—1

ПРИЙМУ у Львові дві панночки на станцію. Зголошення до 26. VIII прошу слати О. Стружінська п. Явка
246 1—1

В ДОМІ професора найдуть вигідне приміщення і опіку ученик, або дві учениці. — Зголошення: Котановського ч. 8. дв. 42. (партер). 254 2—1

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 190 14—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики
269 2—1
д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ
орд. від 3—6 попол., вул. Глубока 10 партер. — Кварцева лямпа. Дітермія.

ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО

СПІЛКА З ОБМ. ПОР. В КОСОВІ.

Одинока фірма в краю, що виробляє стилеві килими на оригінальних гуцульських орнаментах наших славних артистів з крайової і фабричної вовни. — **Доставляє** рівнож на догідних услівях: **портієри, капи на ліжка, ліжники, артистичні гуцульські деревляні вироби.**
273 1—?

Пансіонат „Стахова Воля"

Поручає шість віль положених над Опором, серед смерекових лісів і гір.

РОЗРИВКИ: сальонова орхестра, теніс, радіо, круглльня і бібліотека.

Кухня першорядна.

Ціни дуже приступні, а в третьому сезоні 6·50 — 7 зол. денно від особи. Осінь в горах гарна і тепла.

Гребенів, пов. Сколе. **Управа.** 1—1
275

Конкурс.

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, оголошує конкурс на посаду надзирательки. Близші інформації подасть Управа інститута. — Зголошення прошу надсилати до 25. VIII.

М. Демчук, управ. інст. 1—1
276

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Акціонарів Акц. Сп. „Полотно" у Львові відбудуться в суботу дня 31-го серпня с. р. о год. 17-ій в канцелярії нотаря Раставецького у Львові, при вул. Рутовського ч. 7. з слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання, приняття і підписання протоколу з посліднього засідання.
2) Внесення дирекції на зліквідовання Акц. Сп. „Полотно" у Львові.
3) Внесення дирекції на затвердження ухвали дирекції в справі продажі решток позісталої мануфактури, канцелярійного і фабричного уряджения на покриття товарових вірителів.
4) Вибір ліквідаторів.
5) Вибір ревізійної комісії.
6) Внесення членів.

Акціонарі, котрі хотять взяти участь в Загальних Зборах мусять найпізніше до 8 днів перед Загальними Зборами свої акції або депозитовий квіт на зложення акцій в Тов. „Дністер" зложити у нотаря Раставецького у Львові, вул. Рутовського ч. 7.

На случай браку потрібного компльту в дни 31. серпня, відбудуться ті самі Загальні Збори з тим самим порядком нарад, в тій самій нотаріяльній канцелярії дня 9. вересня с. р. о год. 17, котрі без огляду на висоюсть заступленого акц. капіталу, вирішать всі справи поставлені висше на дневнім порядку. На сей случай речинець до зложення акцій визначується на 5 днів перед Загальними Зборами.
279 1—1 „Дирекція".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.